

Їжачок і соловейко

Юрій Ярмиш

Коли до лісу з вирію повернувся Соловейко, їжачок визирнув із своєї нірки під кущем глоду, чемно привітався і став чекати сутінок: він знав – увечері Соловейко неодмінно заспіває. І не помилився.

Сіло сонечко, і їжачок почув ніжну трель: Тьох-тьох-тьох! Їжачок склав голочки, заплющив малі свої оченята і слухав, слухав...

А ніжні звуки змінювались дзвінками, жалібні – радісними. Соловейко співав про те, в яких далеких краях він бував, як скучив за рідною землею, за своїм лісом, бо чужина – то завжди чужина.

Соловейко не замовкав ані на мить аж до ранку. І їжачок просидів під кущем теж до ранку, слухаючи лісового співака.

А перед сходом сонця до Соловейка прилетіла подруга, і вони почали мостити гніздо. Скоро там з'явилися зеленкуваті яєчка.

Гніздо висіло на кущі низько над землею. Проте солов'ї не боялися їжачка. їм подобалось, як він уночі шарудів торішнім листям, як форкав, шукаючи жучків собі на вечерю.

Тепер Соловейко вже не виспівував, бо народилися малі солов'ята. А їх треба було годувати, ловити комашок, дрібненьку гусінь.

Та якось налетів сильний вітер, гойднув куща, і одне Солов'ятко впало на землю в торішнє листя. Воно не забилося, ні! Йому навіть цікаво було під кущем. Солов'ятко лише дивувалось, чому так хвилюються мама й тато, а особливо коли поблизу з'явилась якась велика руда тварина. Солов'яткові ця тварина сподобалася, і воно свиснуло:

– Фі-ід! Ідіть сюди! Які ви гарні! Фі-ід!

Однак, мабуть, ні мамі з татом, ні їжачкові та тварина не припала до душі. Бо Солов'ятко помітило, як їжачок згорнувся колом, настовбурчив голочки і сердито форкнув:

– Іди звідси геть, хитра Лисице! Я наскрізь проштрикну тебе оцими голками!

– Но-но! – дзявкнула Лисиця. – Радій, що сита зараз. Бо з'їла б не тільки оце Солов'ятко! Я знаю, в тебе на животі немає голочок...

– Все одно я тебе не боюсь! – скрикнув їжачок. – І це Солов'ятко не для тебе!

Лисиця скривилася:

– Начувайся, їжаче! Знай, колись я ще завітаю до вашого лісу!

Солов'ятко зростало на землі. Їжачок склав із сухого листя йому м'якеньку перину. Вони швидко подружилися. Мама й тато приносили Солов'яткові ягідки, а їжачок – жучків. Їжачок навіть підходити нікому не дозволяв близько до Солов'ятка – ні зайцям, ні білочкам, ані бобрам, щоб випадком хтось не скривдив пташеня.

І вдячне Солов'ятко наспівувало їжачкові найкращих пісеньок, яких чуло від тата. А тато сідав на гілку і пильно слухав.

- Ні, синку, оцю пісеньку треба співати не "тьох-тьох-тьох, віть-віть-віть!", а "віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох!" Чуєш, так набагато краще!

- Чую, тату, чую! - погоджувалося Солов'ятко і виспівувало для їжачка пісеньку так гарно, як тільки вміло.

А дні минали, і Солов'ятко навчилося не тільки співати, а й літати.

Поблизу куща глоду росла мала сосонка. Солов'яткові вона дуже подобалась:

- Сосонка подібна до тебе! — схвильовано сказало воно їжачкові.- Така ж колюча, але добра й ніжна! *

Солов'ятко злітало на сосончину гілочку й питало:

- Що заспівати тобі, їжачку?

їжачок сідав зручніше під кущем і казав:

- Коли твоя ласка, оцю: "Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох!"

Вже вечори похолоднішали, вже зелене листячко поруділо. Солов'їна сім'я пристала до великого пташиного гурту.

- До побачення, їжачку! - гукнули солов'ї.- Ми летимо у вирій, до теплих країв, бо вже скоро зима.

- На ту весну я заспіваю тобі ще кращих пісень! - пообіцяло Солов'ятко.

Непрохана сльозинка скотилася в їжачка з очей.

Він ще довго стояв під кущем і махав солов'ям лапкою, хоч і не бачив їх, бо трошки короткозорий був...

У лісі все холоднішало. Але було якось незвичайно сухо. І найменшого дощику не випало.

- Біда буде, буде біда! - скрекотала Сорока.

Ніхто їй не вірив. Однак лихо прийшло тоді, коли всі нарешті зітхнули: на обрії пливла хмара!

Вона росла, густішала. Назустріч їй збігалися інші хмари. Чорні.

- Ховайтеся! - скрикнула Сорока.- Буде осіння гроза!

І справді. Раптом спалахнуло півнеба, й гаряча блискавка поцілила в ліс. Запалала вершина старого дуба. Обгоріла гілка впала на суху траву. І вже зажеврили кущі, де зростали влітку малі солов'ятка.

- Тікайте, тікайте! - скрикнула Сорока.

Все, що було живого в лісі, побігло, поповзло, полетіло далі від страшного лиха... І їжачок теж побіг на своїх коротеньких ніжках.

...Коли він повернувся до рідного лісу, то не впізнав навкруг себе нічого. Одні обгорілі стовбури та кущі полишило після себе зле полум'я. Не стало й сосонки, що її так любив Соловейко.

"Все одно я залишуся тут! - сказав сам до себе їжачок.- Адже коли навесні повернеться моє Солов'ятко, воно не впізнає свого рідного лісу і, як я не зустріну його, полетить собі далі".

їжачок розкидав чорне хрустке листя од своєї нори, а потім побіг у вибалок - за свіжим, осіннім. Бо нору треба було гарненько прикрити, щоб холод не заходив, сніг не

залітав, а навесні вода не затекла.

Коли їжачок повернувся з листям, що було густо наколите на його голочки, він побачив біля нори Лисицю!

- Ага,- зловтішно сказала Лисиця,- а я вже думала, що не впіймаю тебе. Я зголодніла, і мені не страшно тепер навіть твої колючки-голочки!

Їжачок завмер.

Лисиця могла покотити його, знесиленого, у вибалок, схитрувати якимось, щоб він зненацька випростався. І гострі голочки вже не порятують його... Що тоді станеться із Соловейком? Він же не впізнає свого лісу, того найріднішого місця під обгорілим кущем глоду, де він ріс і співав своїх пісень! І, бездомний, він полетить собі далі. Хоч би одна-однісінька зелена гілочка залишилася поруч, тоді б Соловейко звив собі гніздечко отут! А Лисиця вже занесла кігтисту лапу над їжачком:

- Ось я тебе зараз...

Тоді їжачок зібрав усі свої сили і звелів сам собі:

- Стань-но сосонкою! Хай Соловейко щасливий буде!..

- Що таке? - скрикнула злякана Лисиця.- Це ж сосонка, а не їжачок! Краще піду я звідси, бо це, певно, зачарований ліс!..

І вона назавжди втекла звідти...

А навесні з вирію повернувся Соловейко.

Він перелітав з обгорілого куща на кущ і тужно витьохкував:

- Невже це мій рідний ліс? Як гарно тут було торік улітку! А може, це не мій ліс?.. Полечу Далі, бо навіть їжачка немає, а він би неодмінно мене зустрів!

Соловейко злетів у небо, щоб востаннє глянути на згарище, і враз угледів внизу маленьку зелену сосонку...

- Ні, нікуди я не полечу! - вирішив Соловейко.- Тут жив мій найкращий друг їжачок! А це та сама сосонка, що так схожа на нього! Колюча, але ніжна й гарна!

Він спустився під сосонку і дзьобиком став знімати торішнє жовте сухе листя, наколите на голочки.

Це було те саме листя, котре ніс їжачок собі до нори...

- Із цього листячка я зів'ю собі гніздечко! - сказав Соловейко.

І коли сонечко, йдучи на спочинок, востаннє торкнулося промінцями обгорілих стовбурів, Соловейко заспівав...

І навіть почорнілі кущі слухали його. А від їхніх коренів піднімались живі зелені пагінчики. І трава зачудовано зводила гострі стебельця, проштрикуючи сірий попіл.

І Соловейкові здалося, що то не сосонка принишкла, слухаючи його пісеньку, що то слухає сам їжачок...